

УДК 37.014.3.014.6:316.774:007](477)"20"

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2019.34.10580>

ДО ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОНЦЕПТІВ ЯВИЩА “ЯКІСТЬ ОСВІТИ” В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Галина Крохмальна, Роман Крохмальний

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Туган-Барановського, 7, Львів, Україна, 79005
halyna.krokhmalna@lnu.edu.ua;*

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000
roman.krokhmalnyi@lnu.edu.ua*

У фокусі дослідження – проблема реформування сучасної освітньої галузі в Україні, зокрема – спроба окреслити функціональний стан одного із надважливих явищ процесу змін – поняття “якість освіти”. Автори статті вказують на можливість аналізу явища у кількох проекціях: термінологічній, поняттєвій, світоглядній. Такий підхід, на їхню думку, мав би допомогти параметризувати надто складне для однозначного визначення сучасне освітнє явище. Текст статті засвідчує складність проблеми для одновимірного аналізу, зумовлену її багатокomпонентністю і багатовимірністю.

Більшість дослідників якості освіти в сучасному українському освітньому просторі акцентують свій погляд на двох тощо вимірах, що проектується на освітню діяльність з погляду аналізу процесу чи його результату. Стратегічна неточність, розмитість у підході до явища, на думку авторів, стає причиною численних спроб дослідників одновимірно концептуалізувати складне поняття й одразу втратити його багатовимірність. Одна із причин цього – динаміка освітніх процесів в умовах формування інформаційного суспільства. Автори статті розглядають проблему функціонування концептів “якість освіти” саме в контексті бурхливого розвитку процесів освітньої комунікації в умовах цифрової епохи.

Ключові слова: освіта, якість освіти, інформаційні технології в освіті, педагогічна комунікація, інформаційне суспільство, термінознавство.

Епоха динамічної цифрової комунікації змушує учасників освітнього процесу на певному етапі дати відповідь на питання щодо його перспективних планів і тактичних завдань, оскільки в умовах інформаційного суспільства змінилися джерела інформації, швидкість і якість їх опрацювання. Освітня галузь другого десятиліття ХХІ ст. в Україні зазнає процесів реформування й одним із сучасних явищ, на яке орієнтовано зміни, – поняття “якість освіти”. Актуальність цього дослідження полягає у спробі

окреслити сучасний стан функціонування концептів означеного явища і його проявлення в умовах інформаційного суспільства.

Поняття “інформаційне суспільство” має тривалий (з 60-х років ХХ ст.) процес розуміння, формування і визначення. Певним поштовхом до глобального розгортання впровадження і вивчення процесів та явищ інформаційного суспільства у світовому масштабі стало підписання і впровадження Окінавської хартії глобального інформаційного суспільства (2000) та періодичне проведення уже десяти Всесвітніх самітів з питань інформаційного суспільства (WSIS)¹. Чимало вчених у різні часи обирали й досі обирають за мету свого пошуку осягнення того чи іншого аспекту для того, щоб різнобічно концептуалізувати це явище. Йдеться про зарубіжних науковців (Д. Белл, К. Вербах, Р. Кан, М. Кастельс, Р. Катц, Й. Масуда, Т. Меррілл, К. Робінсон, Е. Тоффлер та ін.), та українських дослідників (В. Білоусов, С. Гнатюк, Є. Головаха, О. Дзьобань, Д. Дубов, О. Картунов, В. Кондрусева, О. Маруховський, М. Михальченко, О. Ожеван, В. Пожусь, Ю. Потрухно та ін.). Проблеми українського освітнього простору (в тім числі й концепти “якості освіти”) обрали за об’єкт свого наукового погляду В. Кремень, В. Цветков, Р. Кубанов, В. Горбатенко, Є. Красняков, В. Приходько, Л. Сігаєва, Б. Чижевський, Л. Шелюк, В. Кухарський, О. Осередчук, М. Мазуркевич, О. Ляшенко та ін.

Ю. Петрухно серед багатоманіття ознак інформаційного суспільства виділяє три групи (“Перша – це вільний доступ будь-якої людини до будь-якої інформації; друга – це високий рівень розвитку ІКТ; третя – це наявність розвиненої інформаційної інфраструктури суспільства. Тільки за таких умов суспільство можна вважати інформаційним” [12, с. 129]). Усі три групи дають підстави для висновку щодо змін в освітній сфері, як такої, що найбільше пов’язана зі знаннями, комунікацією в суспільному просторі.

Мета цієї статті – розглянути поняття “якість освіти” у різних проекціях функціонування: термінологічній, поняттєвій, світоглядній у контексті інформаційного суспільства.

Теоретичні проблеми якості освіти вмотивовано і системно розглядає Л. Сігаєва. Дослідниця відмічає особливості походження і функціонування категорії “якість освіти” в сучасному педагогічному просторі і вказує на те, що “вчені розмежовують поняття “якість освіти”, аналізуючи його як процес і як результат. З позицій процесу, “якість освіти” розглядають як такий стан та його здібність, що задовольняють потреби людини, а також відповідають інтересам суспільства та держави” [16, с. 215]. Така “двозначність” категорії, на перший погляд, напевно цілком могла б задовольнити функціональні потреби користувачів освітнього простору, проте дослідниця простежила варіанти тлумачень цієї категорії (“«Якість» з позиції управління – це рівень

¹ У 2019 р. відбувся уже вдесяте. Джерело: <https://portal.rada.gov.ua/news/Novyny/169864.html>

досягнення поставлених цілей, відповідність визначеним стандартам, ступінь задоволення очікувань споживача. “Якість” як філософська категорія, що визначає сутність об’єкта чи процесу. Якість є цілісною характеристикою об’єкта чи процесу. “Якість” в загальному вигляді – це відповідність певній меті. “Якість” – це сукупність характеристик продукту або послуги. “Якість” – це задоволення вимог споживача. “Якість” – це відповідність предмета як результату праці деяким заданим стандартам” [16, с. 215–216]. Багатство тлумачень і підходів до категорії “якість освіти” у наведеному прикладі свідчить про певну розмитість розуміння явища. Врешті, Л. Сігаєва зробила висновок, що “якість освіти – багатофункціональне поняття, що охоплює: наявність необхідних ресурсів (кадрових, фінансових, матеріальних, інформаційних, наукових, навчально-методичних тощо); організацію навчального процесу, яка найбільш адекватно відповідає сучасним тенденціям розвитку національної та світової економіки та освіти; контроль освітньої діяльності ВНЗ та якості підготовки фахівців на всіх етапах навчання та на всіх рівнях – рівні ВНЗ” [16, с. 224]. Цей висновок засвідчує багатоманітність концептів, які характеризують поняття “якість освіти”, перетворюють його у щось надто об’ємне, таке, що не піддається однозначній дефініції.

Функціонування концептів “якість освіти” варто прорілюструвати на прикладах українських законодавчих документів. Закон України Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр. [2] у V розділі “Очікувані результати” містить твердження, яке узалежнює якість освіти від впровадження ІКТ (“сприяти якості та доступності послуг освіти, науки, культури, охорони здоров’я завдяки впровадженню ІКТ”).

Закон України “Про вищу освіту” (2014, редакція від 09.08.2019 р.) [2] стверджує залежність якості як відповідності стандартам (“якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, установленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг” і “якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань”). Аналогічно до нього і текст Закону України “Про освіту” (2017, редакція від 09.08.2019 р.) [2] у статті 1 визначає це поняття (“якість освіти – відповідність результатів навчання вимогам, установленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг” і “якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, установленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг”). Отже, “якість освіти” у законодавчому тлумаченні – це відповідність результатів навчання певним

вимогам (стандартам). Колектив авторів посібника “Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на засадах європейських стандартів та рекомендацій” (за ред. В. Кухарського, О. Осередчук) – одного із найбільш системних сучасних підходів до аналізованого явища в тезаурусі видання – використовує дефініцію поняття “якість освіти” саме в річищі освітніх Законів України [15, с. 247].

Р. Кубанов сформулював мету свого дослідження як “визначення суті поняття «якість освіти»” [5, с. 25] і вказав на певну залежність: “подвійне тлумачення поняття «освіта» є наслідком подвійного тлумачення поняття «якість освіти». По-перше, це ступінь відповідності знань, навичок та вмінь випускника навчального закладу раніше узгодженим вимогам. По-друге, це якість освітньої системи, сукупність її властивостей, яка задовольняє певні потреби відповідно до її призначення” [5, с. 26]. Вчений узалежнив концепт “освіта” відповідно до законодавства щодо стандартів (концепт результатів стандартизації освіти – ГК і РК) та щодо задоволення потреб суспільства (цікаво, тоді функціонування цієї категорії за певною логікою свідчить, що “сукупність властивостей” освіти може виходити за межі стандартів, та ще й не відповідати потребам суспільства). Р. Кубанов подав пропозицію, яка полягає в тому, що “якість освіти доцільно розглядати у двох аспектах: 1) зовнішній аспект: якість результату освітнього процесу – відповідність рівня підготовки випускників попиту роботодавців (вимогам стандартів); 2) внутрішній аспект: характеристики системи забезпечення цієї якості – зміст освіти, рівень підготовки абітурієнтів, студентів, викладацьких кадрів, інформаційно-методичний супровід, матеріально-технічне забезпечення якості підготовки, використовувани навчальні технології, наукова діяльність тощо” [5, с. 29–30]. Посуті, “якість освіти” отримала двовимірне і двокомпонентне функціональне навантаження – зовнішнє і внутрішнє. Системність підходу вченого – очевидна, проте категорія “якість освіти” не втрачає своєї багатоманітної розмитості як термін.

В. Приходько пропонує термінологічний вихід для цього поняття, “Узагальнюючи різні означення категорії, ми пропонуємо якість освіти тлумачити як певну сукупність властивостей та характеристик освітнього процесу, що надають йому здатність формувати такий рівень професійної компетентності, який задовольнить потреби громадян, підприємств й організацій, суспільства і держави загалом. У широкому розумінні зміст терміна “якість загальної середньої освіти” можна розуміти як певну збалансовану відповідність загальної середньої освіти (як результату, як процесу і як освітньої системи) численним потребам, цілям, умовам і стандартам. У вузькому ж – це якість загальноосвітньої підготовки учнів” [14, с. 288]. Підхід і прагнення вченого впорядкувати функціональну плутанину все-таки не дали змоги чітко визначити межі поняття. Тоді

В. Приходько робить висновок, що “під якістю освіти сьогодні варто розуміти внутрішню визначеність системи моніторингу, яка становить специфіку, що відрізняє його від усіх інших” [14, с. 289] і диференціє розмите поняття “складовими системи моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу потрібно вважати: якість освітнього середовища, якість освітнього процесу, якість результатів освітнього процесу, якість знань, якість управління, якість освітніх технологій. Кожна із цих складових може підлягати моніторингу оцінювання” [14, с. 290]. Багатокомпонентне явище “якість освіти” має здатність щодо оцінки, проте комплексність цієї оцінки зводить нанівець спроби чітко визначити його ж.

Підтверджує функціональну багатоманітність явища О. Ляшенко (“У педагогічній теорії досліджувались різні аспекти якості освіти: якість знань, якість навчального процесу, результати освітньої діяльності. Цю категорію розглянуто з погляду дидактики, педагогіки, психології, методології; введено до розгляду нові поняття, що визначали ознаки якості – функціональна грамотність, освіченість, успішність, компетентність, компетенція тощо. Усе це свідчить про багатоаспектність цього поняття стосовно освіти людини”) [8, с. 226]. Названі багатокомпонентні ознаки якості освіти як явища є наслідком різних підходів і різних галузей педагогічної науки, що ускладнює процес і моніторингу явища, і навіть його осмислення.

О. Ляшенко говорить про вузьку функціональну можливість категорії “якість освіти”, оскільки “для практичних цілей (наприклад, під час проведення моніторингових досліджень, самооцінки та різноманітних перевірок) під якістю освіти стали розуміти зміни у людському розвитку, навчальному процесі чи середовищі, що оточує учня, які можна ідентифікувати як поліпшення знань, умінь, ставлень, що набуває учень після закінчення певного етапу навчання, унаслідок впливу на нього певних факторів”, і уже названу “відповідність стандартам” (“якість освіти” – це відповідність певній нормі, стандарту. Іншими словами, якість визначає придатність задовольнити певні потреби або реалізувати певні цілі, норми, тобто виражає, наприклад, адекватність вимогам Державного стандарту загальної середньої освіти. За таких умов її можна подати як систему соціально-обумовлених показників в аспектах її навченості, вихованості, виразності соціальних, психічних і фізичних функцій, відображених рівнем знань, умінь, ціннісним ставленням до світу, якими повинен оволодіти учень [8, с. 227]. Учений визнав, що “якість освіти” – багатоаспектне й багатовимірне явище і запропонував взяти до уваги “певні якості об’єкта оцінювання”, як наслідок, висловив потребу розглядати “якість освіти у широкому розумінні як єдність компонентів” (якість особистісних рис і здатностей тих, хто навчається (студентів, учнів, абітурієнтів тощо); якість

навчального процесу як результату педагогічної діяльності; якість освітніх програм, навчальної літератури, підручників і посібників; якість професійної підготовки і кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) кадрів; якість навчального середовища, в якому відбувається освітній процес; якість ресурсного забезпечення педагогічного процесу; якість управління системою освіти [8, с. 227]. Вчений підсумував, що категорія “якість освіти” – складна педагогічна категорія, певна “багатовимірною моделлю соціальних норм і вимог до особистості, освітнього середовища, в якому відбувається її розвиток, та системи освіти, яка реалізує їх на певних етапах навчання людини”, “багатогранна категорія, яка за своєю сутністю відображає різні аспекти освітнього процесу – філософські, соціальні, педагогічні, політичні, демографічні, економічні та інші” [8, с. 229]. Така багатовимірність і багатокомпонентність структури поняття, яке позначає термін “якість освіти”, підтверджує думку про очевидну розмитість змісту поняття.

Стаття 11 Всесвітньої декларації ЮНЕСКО з вищої освіти дає ще одне підтвердження висловленому припущенню (“якість у сфері вищої освіти є багатовимірною концепцією, що повинна охоплювати всі її функції та види діяльності: навчальні та академічні програми, наукові дослідження та стипендії, укомплектування кадрами, учнів, будівлі, матеріально-технічну базу, обладнання, роботу на користь суспільства та академічне середовище”) [1, с. 220–221]. Очевидно, що сучасне суспільство ще до кінця не має сформованого вигляду, ми перебуваємо на стадії розвитку усіх сфер життєдіяльності. Освіта – лише маркер розвитку особи чи державної системи. Л. Шелюк зазначає, що якісну освіту розглядають сьогодні як один з індикаторів високої якості життя, інструмент соціальної та культурної злагоди, економічного зростання та декларується як на міжнародному, так і вітчизняному рівнях [18, с. 74]. Важливо, що державні та міждержавні інституції усвідомлюють багатоманітність і різновимірність цього явища щодо індивіда та щодо комплексного розвитку галузі.

Світоглядне розуміння проблеми підтверджує думка Г. Павлової про те, що якість освіти – це сукупність внутрішніх і зовнішніх властивостей освітньої системи, що забезпечують можливість суб’єктивного вибору цінностей із подальшою можливістю вибору цілей, яких бажає досягнути особистість у процесі освіти. Важливо, що дослідниця розглядає функціонування концепту цього явища з погляду унікальності його аксіології (“в той час як розуміння якості освіти як аксіологічної категорії уможливорює гарантування і забезпечення вибору не лише загальноприйнятих, проте й альтернативних загальним цінностей і цілей, а й гарантує надання егалітарного доступу до будь-якої (всієї) інформації з метою отримання особистістю розуміння відповідальності за ті цінності і цілі, що обираються”) [11, с. 262]. Важко передбачити інший варіант тлумачення цього поняття,

аніж багатокомпонентний. Очевидно, що консенсусний демократичний спосіб комунікування у формуванні підходів на міждержавному рівні до освітніх глобальних процесів дав хоч і розмиті, проте суб'єктно функціональні та глобально орієнтовані вектори розвитку явища.

О. Локшина зазначає, що “головним орієнтиром ЄС у розвитку педагогічної освіти є її висока якість. З цією метою відбувається модернізація галузі у напрямі запровадження інновацій як всередині, так і поза системою. До зовнішніх, передусім, входять заходи, спрямовані на покращення іміджу вчительської професії, гармонізацію між вимогами суспільства та рівнем підготовки вчителів, підвищення рівня фінансування, розбудова державно-приватного партнерства. Внутрішні інновації є структурного, змістового й організаційного характеру (запровадження двоциклової структури ступенів вищої педагогічної освіти, трансформація змісту на компетентнісні засади, його фундаменталізація, запровадження до навчального процесу ІКТ, інтенсифікація варіативності та гнучкості (форм і траєкторій) організації підвищення кваліфікації і професійного розвитку вчителів тощо), які у комплексі сприяють формуванню єдиного європейського простору педагогічної освіти” [6, с. 16]. Такі комплексні підходи щодо розуміння і практичного функціонування освітньої системи не можуть не бути ефективними.

Більшість актуалізованих підходів до визначення поняття “якість освіти” дають підстави стверджувати багатовимірність явища, яку можемо пояснити процесами реформування самої освітньої комунікації, динамікою розгортання глобальних процесів пізнання та інформаційно зумовленою зміною методик взаємодії учасників освітнього процесу. Як термін словосполучення, “якість освіти” активно функціонує у науково-освітньому дискурсі, проте, оскільки поняття не має єдиного однозначного тлумачення, головна вимога щодо терміна – однозначність – не виконується. Це свідчить про процес формування і поняття, і терміна. Можна констатувати цікаве явище, коли процеси освітнього реформування потребують від управлінців освітою використовувати функціональні риси цього словосполучення як термін, свідомо розуміючи гіпотетичність того чи іншого концепту.

Потрібно зазначити, що жоден із перелічених концептів “якості освіти” поки що не дає відповіді на питання методології і методики навчання в динамічних умовах інформаційного суспільства, не подає нового підходу щодо іншої, ніж до цього часу, якості осягнення інформації, по суті – якості навчання (не оцінювання навчання) в умовах нового часу. Обставини нової педагогічної комунікації, в якій активну участь, крім традиційної зв'язки “викладач–студенти–бібліотека”, беруть Інтернет-джерела, соціальні мережі, месенджери тощо – цікаві та недостатньо досліджені. На яку відповідь очікує академічна спільнота від фахівців у галузі управління освітою на питання

щодо авторського права в умовах поширення педагогічного контенту у відкритому широкому доступі? Одна із головних ознак поняття “якість освіти”, на нашу думку, є саме освіта, яку в цих концептах часто проігноровано. Системи перевірки на плагіат виявляють не лише так звану “крадіжку” знань, але й обмежують думку вченого певними рамками “повторного” новаторства. Цілком прогнозовано постраждає в цій ситуації усе суспільство, оскільки не кожен “винахідник” здатен реалізувати усі елементи своєї ідеї, а лише соціальне випробування дає, як доводить історія, найбільш оптимальний результат. Можливо, саме таким новим простором для випробувань педагогічної комунікації і є Інтернет-сервіси. “Якість освіти”, на нашу думку, – це не тільки системи перевірки процесу чи його результату, а створення нового (чи модернізація вже апробованих кризь століття надбань цивілізації) способу педагогічної комунікації, який забезпечить поступ людства в нових інформаційних умовах. Динаміка розвитку інформаційних процесів у сучасному суспільстві потребує системних та осмислених кроків у впровадженні освітніх інновацій, а природа явища “якість освіти” – нових комплексних цілеспрямованих досліджень з метою встановити чіткі межі цього сьогодні надто широкого, проте перспективного і багатовимірного поняття.

---

1. Всесвітня декларація про вищу освіту для XXI століття: підходи та практичні заходи. – Режим доступу : <http://www.sde.ru/files/t/pdf/5.pdf>

2. ЗАКОН УКРАЇНИ Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16>

3. Кремень В. Г. Проблеми якості української освіти в контексті сучасних цивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Український педагогічний журнал. – 2015. – № 1. – С. 8–15. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2015_1_4

4. Кристопчук Т. Є. Система педагогічної освіти в країнах Європейського Союзу: спільні та відмінні риси / Т. Є. Кристопчук // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу “Києво-Могилянська академія”]. Сер. : Педагогіка. – 2012. – Т. 209. – Вип. 197. – С. 121–126. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchduped_2012_209_197_25

5. Кубанов Р. А. Якість освіти: суть поняття та особливості оцінювання / Р. А. Кубанов // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – 2013. – № 13(2). – С. 25–31. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2013_13%282%29_5

6. *Локишина О. І.* Педагогічна освіта в Європейському Союзі: орієнтири розвитку Іп: Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності : зб. матер. ІІ Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 11–12 квітня 2019 р.) СМП Тайп, м. Тернопіль, Україна, с. 14–17 / О. І. Локшина. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/716220/>

7. *Лопушинський І. П.* “Цифровізація” освіти в контексті розвитку інформаційного суспільства в Україні / І. П. Лопушинський // Педагогічний альманах. – 2018. – Вип. 37. – С. 46–55. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2018_37_9

8. *Ляшенко О.* Якість освіти як чинник розвитку української школи / О. Ляшенко // Зб. наук. праць Уман. держ. пед. ун-ту. – 2012. – Ч. 4. – С. 225–229. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpudpu_2012_4_31

9. *Маркіна І. А.* Тенденції універсалізації вищої освіти в Україні: тенденції, проблеми та перспективи / І. А. Маркіна // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Вип. 3. – С. 91–97. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_3_21

10. *Новицький А. М.* Феномен “інформаційного суспільства” як об’єкт наукового дослідження / А. М. Новицький // Інформація і право. – 2011. – № 1. – С. 25–29. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2011_1_8

11. *Павлова Г.* Якість освіти як аксіологічна категорія / Г. Павлова // Наукові записки [Національного університету “Острозька академія”]. Сер. : Культурологія. – 2012. – Вип. 9. – С. 257–265. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2012_9_29

12. *Петрухно Ю. Є.* Інформаційне суспільство: поняття, основні складові, характеристика / Ю. Є. Петрухно // Вісник Одеського національного університету. Сер. : Бібліотекознавство. Бібліографознавство. Книгознавство. – 2014. – Т. 19. – Вип. 1. – С. 127–133. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_bbk_2014_19_1_14

13. *Пожуєв В. І.* Глобальне інформаційне суспільство як новий соціальний та економічний феномен ХХІ століття / В. І. Пожуєв // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2013. – Вип. 52. – С. 5–14. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpvgvzdia_2013_52_3

14. *Приходько В. М.* Якість освіти як об’єкт моніторингу / В. М. Приходько // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2013. – Вип. 28. – С. 285–290. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2013_28_46

15. Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на засадах європейських стандартів та рекомендацій: посібник / В. Кухарський,

О. Осередчук, М. Мазуркевич та ін. ; за ред. В. Кухарського, О. Осередчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 248 с.

16. Сігаєва Л. Є. Сучасні підходи до якості освіти: теоретичний аспект / Л. Є. Сігаєва // Професійна освіта: методологія, теорія та технології. – 2016. – Вип. 4. – С. 213–229. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/profe_2016_

17. Цюк О. Забезпечення якості вищої освіти: освітні індикатори та міжнародні організації / О. Цюк // Порівняльно-педагогічні студії. – 2013. – № 4. – С. 119–124. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppstud_2013_4_20

18. Шелюк Л. Якість освіти як пріоритет її розвитку в Україні / Л. Шелюк // Вища освіта України. – 2014. – № 1. – С. 72–78. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vou_2014_1_13

Стаття: надійшла до редколегії 11.09.2019

доопрацьована 01.10.2019

прийнята до друку 15.10.2019

TO THE FUNCTIONING OF “EDUCATION QUALITY” PHENOMENON CONCEPTS IN TERMS OF INFORMATION SOCIETY

Halyna Krokmalna, Roman Krokmalnyi

*Ivan Franko National University of Lviv,
Tuhan-Baranovskoho Str., 7, Lviv, Ukraine, UA-79005
halyna.krokmalna@lnu.edu.ua;
Ivan Franko National University of Lviv,
Universytetska Str., 1, Lviv, Ukraine, UA-79000
roman.krokmalnyi@lnu.edu.ua*

The study focuses on reforms in Ukrainian modern education industry, in particular, on the attempt to outline the functional state of one of the most important phenomena of changes, i.e. the concept of “education quality”. The authors point to the possibility of analysing the phenomenon from several perspectives: terminological, conceptual and ideological. They envisage that such an approach can help to parameterize the contemporary educational phenomenon, which is too complex to define unequivocally. The text of the article demonstrates the complexity of the problem to analyse in one way as it is multicomponent and multidimensional.

Most researchers engaged in assessing education quality within the contemporary Ukrainian educational space focus their attention on two or more dimensions, which is projected on educational activities in terms of analysing its process or its outcome. According to the authors, strategic inaccuracy and blurred approach to the phenomenon are the reasons for numerous attempts to conceptualize a complex concept unidimensionally at the same time losing its multidimensionality. One of the reasons for this is the dynamics of educational processes under the conditions of information society formation. The authors

---

consider the problem of “education quality” concepts functioning against the background of rapid development of educational communication processes during modern digital epoch.

Most current approaches used to define the concept of “education quality” give grounds for justifying the multidimensionality of the phenomenon, which can be explained by reforming the educational communication itself, the dynamics of global processes of cognition and information change in the methods of interaction between educational process participants. The dynamics of information process development in modern society requires systematic and reasonable steps in regard of implementing educational innovations, and the matter of “education quality” phenomenon necessitates a new and integrated target-driven research in order to establish clear boundaries of this too broad and multidimensional concept.

Key words: education, education quality, information technologies in education, pedagogical communication, information society, terminology.